

Head kaasteelised!

Meie põllumehed on nüüd aastat seisnud silmitsi keeruliste ja pingeliste aegadea. Rõõm, on aga endiselt näha, et uuenduslik meel ei ole kadunud ka raskete aegade kiuste – põllumehed on ikka varmad minema kaasa innovatsiooniga põllul ja laudas ning valmis proovima uusi lahendusi. Eesti põllumees teab suurepäraselt, et edukas saab olla vaid uuendustega kaasa minnes. Ja uuendused ei puuduta ainult uusi masinaid ja tehnoloogiaid, vaid sisuliselt kõike- olgu siis järgmise põlvkonna digilahendused, uued töövõtted või varasemaga võrreldes palju muutunud juhtimiskultuur, rääkimata loomulikult uutest toodetest ja teenustest.

Avaliku sektori ja ettevõtjate edukus sõltub sellest, kuidas me omavahel läbi saame, üksteist mõistame, austame ja kuulame ning kas me suudame eesmärgi poole liikuda ühiselt koos. Ettevõtja ja teadlase huvid ning motivatsioon on muidugi mõneti erinevad, kuid siingi on suur ühisosa: mõlemad tahavad eksperimenteerida ja leida uusi lahendusi – üks selleks, et nende pealt teadusartikleid avaldada, teine selleks, et muuta on tootmist tõhusamaks või tõsta toodangu lisandväärtust. Teadusarendus on meeskonnamäng erinevatel tasanditel. Aga üks on kindel: lahendused sünnivad ainult usalduslike ja heade suhete pinnal, mitte kadeduse, omakasu ning süüdistuste atmosfääris. See on nagu teatejooks, kus teatepulk ei tohi maha kukkuda ka mitte selle üle andmisel.

Mõnikord märkan, et Eesti ühiskonnas ilmneb selge ja korduv muster, mis on pidurdav ja pikas plaanis ka väsitav. Nimelt: teame küll, mis on valesti, aga ei suuda end kokku võtta ja olukorda muuta. Selle asemel loodame, et ehk vale olukord laheneb kuidagi ise ära. Kitsamas mõttes: me ei oska oma eeliseid ära kasutada ega julge alustada. Või me soovime muutusi, aga ise hoiname kinni vanadest harjumustest.

Aga võib-olla on see seotud tegijate väsimisega. Mõtleme selle peale, et meil töötab toidutootmise valdkonnas väga väike osa elanikkonnast. Neil on aga kohutavalt suur vastutus – ühelt poolt järjest suurenev aruandekohustus, vastutus rohepöörde sammude toimumise osas ning loomulikult kõige suurem vastutus – toota meile kõigule toitu, kvaliteetset toitu. Meie teame, et põllumajandustootja töö tulemust läheb meil kõigil ju vaja vähemalt kolm või toitumisinõustajate soovitusel lausa viis korda päevas. On väga hea, et suudame täna Eesti rahva ära toita vähemasti piimatoodete, põhiliste põllukultuuride ja ka osaliselt lihaga. Lisaks panustab põllumajandus olulisel määral eksporti, täidab nii riigi rahakotti ja kui ka edendab elu maal.

Samas mõtleme selle peale, et põllumajandus ei ole ju mingisugune anonüümne nähtus, vaid need on meie Eesti inimesed, ettevõtjad, farmerid. Need on inimesed, kes töötavad 365 päeva aastas ja ei ole võib-olla aastaid puhanud. Kõige selle foonil on kurb kuulata põllumehi rääkimas, kuidas nende tööd ei väärtustata ja inimesed on maaelust kaugenenud: küll kaevatakse, et põllul haiseb sõnnik, lehmad ammuvad liiga kõvasti ja maamehed koperdavad oma traktoritega

maantee peal jalus. Me kipume nagu ära unustama, et toit tuleb maalt ja kõige alus ongi seesama maa ja maaharija. Tegelikult, aga peaks kõik toidutootmist ja toidutootjaid puudutav tegevus olema Eesti riigi üks tähtsamaid prioriteete ning seda just eriti tänases geopoliitilises olukorras. Võib ka öelda, et kaitsetahte vundament on toidujulgeolek. Julgeolek algab tugevast maa elust ja sealsetest inimestest.

Tahan rääkida ka sellest, mille järgi teatakse Eestit mujal maailmas ehk meie kuulsast digiriigist. Meil on väga palju andmeid ja kogume neid aina juurde. Paraku- ei suuda me luua väärtust nende andmete esitajatele, avalikule sektorile ja teadlastele. Siin on riiklikul tasemel peidus tohutult suur kasutamata potentsiaal, sest kõiki kogutud andmeid on vaja hakata süsteemselt kasutama ja kasutama nii, et andmeesitajad ehk needsamad liha ja piimatootjad ka andmetest kasu saavad. Ja taas – see ei ole mingisugune põllumeeste eraasi, vaid puhta toidu tootmine on seotud kõikide muude eluvaldkondadega. Sellest sõltub otseselt inimeste tervis ja töövõime, seda on võimalik eksportida ning viisist, kuidas me toitu toodame, sõltub meie keskkond ja elurikkus.

Andmete ja info nutika rakendamisega saame astuda toidutootmises suure sammu edasi. Eesti on nii väike, et ei ole väga suurt kasu sellest, kui me omaette tublid oleme ja keskkonnasäästlikult toimetame. Aga kui me läbi tõenduspõhise andmestiku suudame selle asjaolu välja tuua, paistame silma kogu maailmas ja saame konkurentsieelise. Meie loomakasvatustooted on väikese keskkonna-, kliima- ja ravimikasutuse jalajäljega. Näitame seda andmete abil! Meil on olemas eeldused saada Põhjamaade Argentiinaks! See tähendab, et majandame keskkonnasäästlikul viisil, üksteist kuulates ning austades. Oleme nutikad, toodame kvaliteetselt ja jagame oma erilisi lugusid! Paneme andmed voolama, luues väärtust, mille abil saab teha poliitilisi otsuseid, juhtimisotsuseid nii makro- kui ka mikrotasemel. Luues uusi teadusarendusi, et toota toitu efektiivselt ja keskkonnasäästlikult, tagades majandusliku kasu. Lühim tee majandusliku kasu juurde on loodusega kooskõlas ja parimaid otsuseid teeb maa ning metsaomanik ise. Traditsioon elab edasi, siis kui südames on tõde.. Tõde on eesmärk, tõde on meie elu peamine mõte, tõde asub sõnade piiride taga. Tõde on see, mida tajutakse südamega. Usalduslik suhe tagab vähem bürokraatiat. Koostöös on jõud!